

Bruksela, dnia 7.11.2012
COM(2012) 637 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**W SPRAWIE DZIAŁALNOŚCI W RAMACH UPOWAŻNIENIA EBI DO
UDZIELANIA POŻYCZEK NA RZECZ PAŃSTW TRZECICH W 2011 R.**

{SWD(2012) 357 final}
{SWD(2012) 358 final}

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

W SPRAWIE DZIAŁALNOŚCI W RAMACH UPOWAŻNIENIA EBI DO UDZIELANIA POŻYCZEK NA RZECZ PAŃSTW TRZECICH W 2011 R.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA	4
3. OPERACJE W ZAKRESIE FINANSOWANIA	5
3.1. Przegląd wysokości finansowania EBI w regionach objętych decyzją	5
3.2. Wkład w realizację celów polityki UE	8
3.3. Zestawienie pożyczek w podziale na sektory	9
3.4. Wpływ i wartość dodana operacji EBI	9
4. WSPÓŁPRACA Z KOMISJĄ	11
5. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI	12

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

W SPRAWIE DZIAŁALNOŚCI W RAMACH UPOWAŻNIENIA EBI DO UDZIELANIA POŻYCZEK NA RZECZ PAŃSTW TRZECICH W 2011 R.

1. WPROWADZENIE

Decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2011/UE¹ („decyzja” lub „upoważnienie”) na Komisję nałożono obowiązek corocznego składania sprawozdania dotyczącego działań Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) z zakresu finansowania realizowanych w ramach gwarancji UE. Niniejsze sprawozdanie jest oparte na rocznych sprawozdaniach przedkładanych przez EBI i dotyczy działalności prowadzonej w 2011 r. w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich. W niniejszym sprawozdaniu nie uwzględniono zatem wydarzeń, które miały miejsce w 2012 r., w szczególności zatwierdzenia przez Radę Europejską w czerwcu 2012 r. podwyższenia kapitału EBI.

Poza granicami UE, w regionach objętych zakresem upoważnienia, EBI udziela pożyczek i gwarancji na zabezpieczenie pożyczek objętych gwarancją UE („operacje realizowane w ramach upoważnienia”) lub na własne ryzyko w ramach art. 16 swojego statutu („operacje realizowane na własne ryzyko”). Niniejsze sprawozdanie zawiera przegląd działań z zakresu finansowania realizowanych przez EBI w ramach upoważnienia oraz podsumowanie operacji realizowanych na własne ryzyko w 2011 r. Operacje EBI w państwach Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz w krajach i terytoriach zamorskich są natomiast przedmiotem odrębnego sprawozdania rocznego. Należy podkreślić, że obowiązki sprawozdawcze w odniesieniu do niektórych dodatkowych wymogów wprowadzonych na mocy art. 11 decyzji mają zastosowanie wyłącznie do działań EBI z zakresu finansowania, w przypadku których wnioski o finansowanie zostały złożone po dniu 30 października 2011 r., a sama operacja została zatwierdzona po dniu 1 stycznia 2012 r.

Bardziej szczegółowe informacje i tabele statystyczne dotyczące powyższych działań, w rozbiciu na projekty, sektory, państwa i regiony, przedstawione są w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji („DRSK”)². Odrębny dokument roboczy służb Komisji zawiera regionalne techniczne wytyczne operacyjne opracowane wspólnie przez Komisję i EBI, w porozumieniu z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych, zgodnie z art. 6 decyzji, w których określono wkład działań EBI z zakresu finansowania realizowanych w ramach upoważnienia w realizację celów polityki Unii.

Regionalne techniczne wytyczne operacyjne mają zapewnić wniesienie tego wkładu i powinny obowiązywać do chwili wygaśnięcia obecnego upoważnienia. Decyzją

¹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2011/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie udzielenia gwarancji UE dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego na pokrycie strat poniesionych w związku z pożyczkami i gwarancjami udzielonymi na zabezpieczenie pożyczek na potrzeby projektów poza granicami Unii oraz uchylenia decyzji nr 633/2009/WE (Dz.U. L 280 z 27.10.2011, s. 1).

² SWD(2012) 358.

1080/2011/UE zobowiązano Komisję do przekazania Parlamentowi Europejskiemu i Radzie tych wytycznych niezwłocznie po ich ustanowieniu.

Należy wspomnieć, że niniejsze sprawozdanie zostanie załączone do przyszłej oceny skutków towarzyszącej wnioskowi ustawodawczemu dotyczącemu decyzji w sprawie udzielenia gwarancji UE dla EBI na pokrycie strat poniesionych w związku z pożyczkami i gwarancjami udzielonymi na zabezpieczenie pożyczek na potrzeby projektów poza UE w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych.

2. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA

Na mocy decyzji pułap upoważnienia ogólnego zwiększono o 1,684 mld EUR, a także ustanowiono dodatkowe upoważnienie związane z działaniami w zakresie zmian klimatu w wysokości 2 mld EUR, udostępniając tym samym EBI gwarancję UE do kwoty maksymalnie 29,484 mld EUR na potrzeby działań realizowanych w ramach upoważnienia.

W trakcie 2011 r. na szczeblu unijnym uruchomiono szereg istotnych inicjatyw, w szczególności w odpowiedzi na arabską wiosnę. W szczególności o 1 mld EUR podwyższono pułap objętych gwarancją UE pożyczek EBI dla regionu Morza Śródziemnego. Komisja i EBI oraz niektóre państwa członkowskie aktywnie zaangażowały się w inicjatywę partnerską z Deauville grupy G-8, a także ustanowiły grupy zadaniowe UE dla różnych krajów w południowym regionie Morza Śródziemnego.

W 2011 r. w obliczu pogarszających się perspektyw gospodarki światowej EBI kontynuował wsparcie dla działalności gospodarczej w regionach objętych upoważnieniem, a także znacznie rozszerzył działalność pożyczkową na rzecz projektów związanych z działaniami w zakresie zmian klimatu. Łączna kwota finansowania EBI w regionach poza UE wyniosła w 2011 r. 7,3 mld EUR, czyli była na poziomie o około 17 % niższym niż 8,7 mld EUR osiągnięte w 2010 r., ale ciągle przewyższała poziom notowany średnio przed wybuchem kryzysu finansowego. W regionach objętych upoważnieniem działalność EBI osiągnęła w 2011 r. poziom 6,5 mld EUR, w porównaniu z 7,8 mld EUR w roku 2010. Zgodnie z najnowszym operacyjnym planem działań na lata 2012-2014 zatwierdzonym przez EBI pod koniec 2011 r. oczekuje się, że wolumen pożyczek EBI w ramach upoważnienia do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich będzie ulegał dalszemu zmniejszeniu i osiągnie poziom notowany przed kryzysem, tj. 6,5 mld EUR w 2012 r., 5,9 mld EUR w 2013 r. i 5,2 mld EUR w roku 2014. W szczególności działalność EBI w zakresie finansowania na rzecz państw trzecich ze środków własnych (tj. bez uwzględnienia Instrumentu Inwestycyjnego AKP oraz działań realizowanych na zasadzie kapitału ryzyka w krajach regionu Morza Śródziemnego) wyniesie 6,0 mld EUR w 2012 r., 5,3 mld EUR w 2013 r. oraz 4,6 mld EUR w roku 2014.

Regiony objęte upoważnieniem nie uchroniły się bynajmniej przed skutkami światowego kryzysu. W krajach ubiegających się o członkostwo, na które przypada około 52 % łącznego wolumenu pożyczek w regionach objętych upoważnieniem, wzrost akcji kredytowej utrzymywał się znacznie poniżej poziomów osiągniętych przed kryzysem, mimo iż stopa wzrostu gospodarczego ustabilizowała się w 2011 r. na poziomie 7,5 %. Jako najważniejszy wielostronny pożyczkodawca w regionie EBI kontynuował wspieranie działalności gospodarczej, pożyczając znaczne środki MŚP (31 % łącznego wolumenu) oraz przeznaczając znaczne zasoby na inwestycje w sektorach transportowym i energetycznym.

Jednocześnie pożyczki EBI na projekty związane z działaniami w zakresie zmian klimatu wzrosły w 2011 r. o 500 mln EUR do kwoty 2,1 mld EUR, stanowiąc 32 % łącznie

przyznanych środków (w 2010 r. – 21 %). Do pożyczkobiorców należało wiele krajów o szczególnie słabych wynikach jeśli chodzi o poziom emisji CO₂, w tym Rosja, Republika Południowej Afryki oraz Indie. Szczególne starania podjęto w krajach Azji i Ameryki Łacińskiej, gdzie tego rodzaju pożyczki stanowiły 78 % ogółu przyznanych środków. W 2011 r. pożyczki w ramach tego szczególnego upoważnienia stanowiły ponadto 29 % wolumenu akcji kredytowej na rzecz krajów ubiegających się o członkostwo oraz 30 % w Republice Południowej Afryki.

Podczas gdy w większości regionów objętych upoważnieniem wolumen pożyczek utrzymywał się na zasadniczo stabilnym poziomie, w krajach regionu Morza Śródziemnomorskiego odnotowano jego ostry spadek z rekordowych 2,5 mld EUR w roku 2010 do 965 mln EUR. Wynikało to z opóźnień w przygotowaniu projektów, do których dochodziło w następstwie wydarzeń arabskiej wiosny i związanych z nimi niepewności oraz trudnego otoczenia biznesowego. Niekiedy władze tymczasowe odkładały decyzje w sprawie długoterminowych programów inwestycyjnych na okres po przeprowadzeniu demokratycznych wyborów. Ponadto w ramach sankcji nałożonych przez UE na Syrię EBI zawiesił działalność w tym kraju. W tym kontekście w kwietniu 2012 r. Komisja przyjęła akt delegowany, na mocy którego Syrię skreślono z wykazu kwalifikujących się państw objętych upoważnieniem³. W tym kontekście należy wspomnieć, że EBI odnotował przypadki niewykonania zobowiązania przez rząd Syrii w postaci nieuregulowania płatności odsetek i braku spłaty pożyczki, w związku z czym w maju 2012 r. po raz pierwszy wykorzystano gwarancję UE w kwocie ok. 15,4 mln EUR.

3. OPERACJE W ZAKRESIE FINANSOWANIA

3.1. Przegląd wysokości finansowania EBI w regionach objętych decyzją

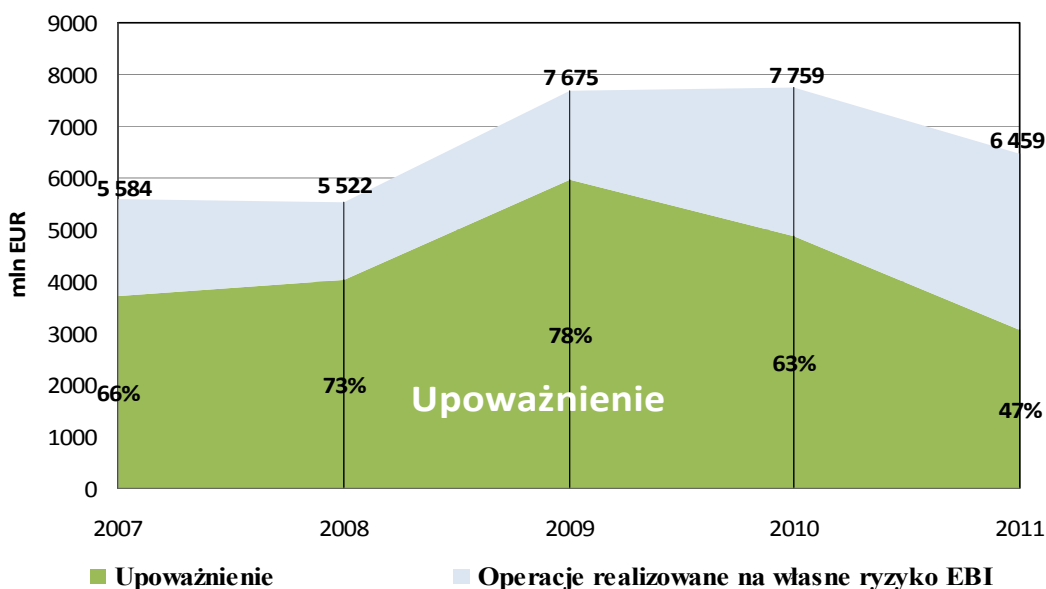
W regionach objętych upoważnieniem łączna wysokość finansowania osiągnęła w 2011 r. poziom 6,5 mld EUR, w porównaniu z 7,8 mld EUR w roku 2010. W roku 2011 kwota nowych operacji prowadzonych na własne ryzyko EBI wzrosła o 18 %, podczas gdy wolumen pożyczek udzielonych w ramach upoważnienia zmniejszył się o 37 %. Poniższa tabela zawiera przegląd wysokości finansowania EBI ze środków własnych w roku 2011 w regionach objętych upoważnieniem.

³ Decyzja delegowana Komisji z dnia 8 lutego 2012 r. zmieniająca załącznik III do decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2011/UE w sprawie udzielenia gwarancji UE dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego na pokrycie strat poniesionych w związku z pożyczkami i gwarancjami udzielonymi na zabezpieczenie pożyczek na potrzeby projektów poza granicami Unii oraz uchylecia decyzji nr 633/2009/WE w odniesieniu do Syrii (Dz.U. L 110 z 24.4.2012, s. 38).

Tabela 1: Wysokość finansowania EBI w 2011 r. w regionach objętych upoważnieniem.

Kraje objęte operacjami (w mln EUR)	Operacje w ramach upoważnienia			Operacje EBI prowadzone na własne ryzyko	Ogółem
	Gwarancja ogólna	Gwarancja obejmująca ryzyko polityczne	Ogółem		
Kraje ubiegające się o członkostwo	998	26	1 024	2 358	3 381
Kraje regionu Morza Śródziemnego	553	373	926	39	965
Wschodni sąsiedzi UE i Rosja	625	50	675	101	776
Azja i Ameryka Łacińska	61	249	310	861	1 171
Republika Południowej Afryki	115	-	115	50	165
Ogółem	2 352	698	3 050	3 409	6 459

W 2011 r. 77 % pożyczek zatwierdzonych w ramach upoważnienia objętych było gwarancją ogólną, która jest wykorzystywana na potrzeby operacji z sektorem rządowym i sektorem władz niższego szczebla, natomiast 23 % zabezpieczonych było gwarancją obejmującą ryzyko polityczne stosowaną w przypadku operacji z sektorem prywatnym. Łączna kwota zatwierdzonych pożyczek objętych gwarancjami jednej lub drugiej kategorii stanowi 47 % całkowitej kwoty finansowania w 2011 r. w regionach objętych decyzją, natomiast pozostałe 53 % odpowiada kwocie pożyczek udzielanych na własne ryzyko EBI w rekordowej wysokości 3,4 mld, niezabezpieczonych gwarancją UE.

Na koniec 2011 r. łączna kwota zatwierdzonego finansowania w ramach upoważnienia wyniosła 19,4 mld EUR, czyli 66 % maksymalnego pułapu określonego w decyzji, co po upływie pięciu z siedmiu lat obowiązywania upoważnienia zasadniczo odpowiada oczekiwaniom. W ramach upoważnienia EBI pozostaje zatem do dyspozycji kwota 10,1 mld EUR. Mimo oczekiwanego ograniczenia działalności EBI w zakresie udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich w latach 2012-2013 oraz podwyższenia maksymalnego pułapu

ustanowionego decyzją, EBI spodziewa się osiągnięcia niektórych z regionalnych pułapów z końcem 2013 r. (np. dla krajów ubiegających się o członkostwo), podczas gdy w innych przypadkach (np. w regionie Morza Śródziemnego) jest to obarczone niepewnością. Należy przy tej okazji wspomnieć, że w decyzji przewidziano możliwość przesuwania środków między poszczególnymi pułapami regionalnymi o +/- 10 %.

Tabela 2: Łączna wysokość pożyczek zatwierdzonych oraz kwot wypłaconych przez EBI w ramach upoważnienia w latach 2007-2011.

W mln EUR	Pułap	Kwoty zatwierdzone netto	Kwoty zatwierdzone netto jako % pułapu	Kwoty wypłacone	Kwoty wypłacone netto jako % kwot zatwierdzonych
Kraje ubiegające się o członkostwo	9 048	7 622	84 %	3 899	51 %
Kraje regionu Morza Śródziemnego	9 700	6 559	68 %	2 079	32 %
Wschodni sąsiedzi UE i Rosja	3 848	1 709	44 %	318	19 %
Azja i Ameryka Łacińska	3 952	2 761	70 %	1 690	61 %
Republika Południowej Afryki	936	591	63 %	425	72 %
Upoważnienie ogólne ogółem	27 484	19 242	70 %	8 411	44 %
Upoważnienie związane z działaniami w zakresie zmian klimatu (2011-2013)	2 000	150	8 %	150	100 %
Upoważnienie ogółem	29 484	19 392	66 %	8 561	44 %

Jeśli chodzi o kwoty wypłacone, na koniec 2011 r. EBI wypłacił 8,5 mld EUR, czyli 44 % kwot zatwierdzonych netto. W krajach ubiegających się o członkostwo, Azji i Ameryce Łacińskiej oraz Republice Południowej Afryki kwoty wypłacone stanowiły od 50 do 75 % kwot zatwierdzonych, co odzwierciedla typową długość okresu upływającego między podpisaniem umowy o finansowaniu a realizacją projektu i związanymi z nią wypłatami. W krajach regionu Morza Śródziemnego odsetek, jaki stanowiły kwoty wypłacone, był niższy i wynosił 32 % kwot zatwierdzonych netto, co wiązało się z następstwami arabskiej wiosny i zawieszeniem operacji w Syrii. Niski, wynoszący 19 %, stosunek kwot wypłaconych do kwot zatwierdzonych w krajach Europy Wschodniej, Zakaukazia oraz w Rosji wynika z opóźnień w rozwiązywaniu w tym regionie problemów o charakterze instytucjonalnym oraz z faktu, iż umowy na ponad trzy czwarte łącznej kwoty podpisano w ciągu ostatnich dwóch lat. EBI oczekuje, że tempo realizacji działań w zakresie finansowania we wschodnich krajach sąsiadujących z UE i w Rosji może ulec przyspieszeniu w kontekście szerszej ujętych celów określonych w ramach upoważnienia EBI do działań w tym regionie, protokołu ustaleń podpisanego w marcu 2011 r. z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR) i Komisją oraz wykorzystania ukierunkowanej pomocy technicznej na potrzeby przyspieszenia realizacji projektów.

Tabela 3: Pożyczki udzielane w poszczególnych latach okresu objętego aktualnym upoważnieniem (2007-2013).

W mln EUR	2007 (*)	2008	2009	2010	2011	Łączna kwota brutto	Kwoty anulowane	Łączna kwota netto
Kraje ubiegające się o członkostwo	389	2 009	2 859	1 535	874	7 666	44	7 622
Kraje regionu Morza Śródziemnego	1 205	1 195	1 510	2 009	926	6 845	286	6 559
Wschodni sąsiedzi UE i Rosja	-	170	233	631	675	1 709	-	1 709
Azja i Ameryka Łacińska	305	469	1 088	643	310	2 815	53	2 761
Republika Południowej Afryki	-	203	280	50	115	648	56	591
Upoważnienie ogólne ogółem	1 899	4 045	5 969	4 868	2 900	19 681	449	19 242
Upoważnienie związane z działaniami w zakresie zmian klimatu (2011-2013)(**)					150	150	-	150
Upoważnienie ogółem					3 050	19 831	449	19 392

(*) Do dnia 31 lipca 2007 r. pożyczki udzielano również na mocy poprzedniego upoważnienia obejmującego lata 2000-2007.

(**) Zatwierdzona w roku 2011 operacja na kwotę 150 mln EUR w ramach upoważnienia związanego z działaniami w zakresie zmian klimatu dotyczyła krajów ubiegających się o członkostwo.

Jeżeli chodzi o liczbę projektów, w 2011 r. w ramach upoważnienia finansowanych było 29 projektów w porównaniu z 46 projektami w 2010 r.

Działalność EBI w zakresie finansowania w krajach ubiegających się o członkostwo utrzymywała się w 2011 r. na stabilnym, podobnym jak w roku 2010 poziomie i osiągnęła wolumen 3,4 mld EUR, stanowiąc 52 % działalności w regionach objętych upoważnieniem. Kwota pożyczek udzielonych w ramach upoważnienia zmniejszyła się do 1 mld EUR, podczas gdy kwota finansowania przyznanego na własne ryzyko w ramach instrumentu przedakcesyjnego wzrosła o 18 % do 2,4 mld EUR. Mając na uwadze uszczuploną kwotę środków pozostałych do wykorzystania w ramach upoważnienia, w celu zaspokojenia nadal znacznych potrzeb grupy krajów ubiegających się o członkostwo, na początku 2011 r. Rada Gubernatorów EBI zatwierdziła zwiększenie puli środków na finansowanie w ramach instrumentu przedakcesyjnego o 5,7 mld EUR do roku 2013.

Podczas gdy działalność EBI w krajach regionu Morza Śródziemnego uległa znacznemu ograniczeniu, operacje finansowania we wschodnich krajach sąsiadujących z UE wzrosły w 2011 r. do łącznego poziomu 776 mln EUR (z 631 mln EUR w roku 2010), z czego 675 mln EUR stanowiły operacje w ramach upoważnienia – rekordowy dla tego regionu poziom. W Azji i Ameryce Łacińskiej łączna kwota przyznanых pożyczek wyniosła 1,2 mld EUR, czyli tyle, co w roku 2010, przy czym kwota pożyczek udzielonych w ramach upoważnienia zmalała do 310 mln EUR, co zostało jednak skompensowane porównywalnym wzrostem akcji kredytowej prowadzonej na własne ryzyko EBI, zwłaszcza w ramach instrumentu na rzecz zrównoważonej energii i bezpieczeństwa dostaw. W Republice Południowej Afryki w 2011 r. podpisano trzy nowe umowy pożyczki na łączną kwotę 165 mln EUR, w tym pierwszą umowę (na kwotę 50 mln EUR) na własne ryzyko EBI w ramach instrumentu na rzecz zrównoważonej energii i bezpieczeństwa dostaw.

3.2. Wkład w realizację celów polityki UE

Celem operacji EBI realizowanych na podstawie decyzji jest wspieranie realizacji odpowiednich celów polityki zewnętrznej Unii. Decyzją tą zastąpiono ustanowione uprzednio dla poszczególnych regionów cele operacji objętych gwarancją UE następującymi

nadrzędnymi celami o charakterze horyzontalnym, wspólnymi dla wszystkich regionów objętych upoważnieniem:

- (i) łagodzenie skutków zmiany klimatu i przystosowanie się do tej zmiany;
- (ii) rozwój infrastruktury społecznej i gospodarczej;
- (iii) rozwój lokalnego sektora prywatnego, w szczególności wsparcie dla MŚP.

Ponadto działania EBI z zakresu finansowania mają się przyczyniać do realizacji podstawowych zasad leżących u podstaw działań zewnętrznych Unii, o których mowa w art. 21 TUE, jak również do integracji regionalnej między państwami partnerskimi, w tym integracji gospodarczej między państwami ubiegającymi się o członkostwo, państwami sąsiadującymi oraz Unią. EBI może też rozważyć zintensyfikowanie działalności na rzecz wsparcia infrastruktury w zakresie zdrowia i edukacji, jeśli działania takie przyniosą wyraźną wartość dodaną.

W załączonych regionalnych technicznych wytycznych operacyjnych, opracowanych wspólnie przez Komisję i EBI, określono powiązania między ramami polityki regionalnej Unii, nadrzędnymi celami upoważnienia mającymi charakter horyzontalny oraz ich realizacją. Wytyczne te służą zagwarantowaniu, że finansowanie EBI stanowi uzupełnienie odpowiednich unijnych strategii politycznych, programów i instrumentów stosowanych w poszczególnych regionach.

Począwszy od 2012 r. wyżej wymienione zmodyfikowane cele będą stanowiły podstawę sprawozdawczości dotyczącej nowych operacji. Pewnych informacji dostarczają już jednak działania prowadzone w roku 2011. I tak np. wsparcie EBI dla rozwoju infrastruktury społecznej i gospodarczej stanowiło w 2011 r. 64 % całej działalności EBI w regionach objętych upoważnieniem (i 75 % operacji realizowanych w ramach upoważnienia). Wsparcie dla rozwoju sektora prywatnego stanowiło w 2011 r. 55 % ogółu działalności EBI w regionach objętych upoważnieniem (i 29 % operacji realizowanych w ramach upoważnienia), podczas gdy wsparcie dla MŚP udzielane przez lokalnych pośredników finansowych stanowiło w 2011 r. 17 % całej działalności EBI w regionach objętych upoważnieniem (i 6 % operacji realizowanych w ramach upoważnienia).

W ciągu ostatnich lat EBI zintensyfikował swoją akcję kredytową w ramach działań w zakresie zmian klimatu oraz swoje szersze zaangażowanie na rzecz unijnego celu zakładającego niezależny od zmian klimatu niskoemisyjny wzrost gospodarczy w samej Unii i poza jej granicami, w szczególności w następstwie szczytu UNFCCC w Kopenhadze w roku 2009. Wartość umów pożyczkowych na działania w zakresie zmian klimatu wzrosła z 1,6 mld EUR w roku 2010 (21 % całkowitego finansowania EBI w danych regionach) do 2,08 mld EUR w roku 2011 (32 % całkowitego finansowania EBI w danych regionach), z czego 0,89 mld EUR było objęte upoważnieniem (29 % operacji w ramach upoważnienia).

EBI ustanowił zbiór specyficznych dla poszczególnych sektorów kryteriów kwalifikowalności, które muszą spełniać projekty ubiegające się o wsparcie w ramach części upoważnienia związanej z działaniami w zakresie zmian klimatu. Dla przykładu nie wszystkie projekty służące zmniejszeniu zużycia energii kwalifikują się automatycznie, lecz tylko te, w przypadku których wykazano poprawę efektywności energetycznej o co najmniej 20 % w stosunku do poziomu wyjściowego. Ponadto uwzględnia się tylko tę część pożyczki, która przyczynia się do realizacji celu związanego z przeciwdziałaniem zmianie klimatu. Większość pożyczek związanych z działaniami w zakresie zmian klimatu przyznawana jest na

projekty realizowane w dwóch szeroko nakreślonych obszarach: energia ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczna oraz transport zorganizowany z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Bardziej szczegółowe informacje na temat zakresu wkładu EBI w realizację określonych w decyzji celów polityki UE przedstawiono w DRSK.

3.3. Zestawienie pożyczek w podziale na sektory

W tabeli 4 poniżej przedstawiono przegląd operacji EBI w 2011 r. realizowanych na mocy decyzji, w podziale na regiony i sektory.

Tabela 4: Zestawienie pożyczek zatwierdzonych w ramach upoważnienia w 2011 r. w podziale na sektory (w mln EUR).

Region	Ogółem	Energia	Transport	Usługi i przemysł	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	Linie kredytowe dla MŚP	Infrastruktura w obszarze ochrony zdrowia i edukacji	Rolnictwo, rybołówstwo i leśnictwo (*)	Telekomunikacja
Kraje ubiegające się o członkostwo (PA)	1 024	-	617 60%	15 1%	55 5%	87 8%	100 10%	150 15%	-
Kraje regionu Morza Śródziemnego (MED)	926	50 5%	163 18%	421 46%	262 28%	30 3%	-	-	-
Wschodni sąsiedzi UE i Rosja (EAST)	675	175 26%	450 67%	-	-	50 7%	-	-	-
Azja i Ameryka Łacińska (ALA)	310	61 20%	-	149 48%	-	-	-	-	100 32%
Republika Południowej Afryki (SA)	115	-	-	-	115 100%	-	-	-	-
Ogółem	3 050	286 9%	1 230 40%	585 20%	432 14%	167 6%	100 3%	150 5%	100 3%

(*) W tym sektorze w ramach części upoważnienia związanej z działaniami w zakresie zmian klimatu zatwierdzono operację na kwotę 150 mln EUR w Turcji.

3.4. Wpływ i wartość dodana operacji EBI

W obliczu treści upoważnienia oraz zobowiązania EBI do dalszego ulepszania swoich ocen, pomiarów i sprawozdawczości dotyczących wyników i wpływu prowadzonych operacji, EBI przyjął w 2011 r. nowe „ramy pomiarów wyników” (REM, z ang. Results Measurement Framework), które mają być stosowane w odniesieniu do operacji we wszystkich regionach objętych upoważnieniem. REM będą stopniowo wprowadzane, począwszy od 2012 r.

Podobnie jak wcześniejsze ramy tego rodzaju, REM opierają się na trzech filarach:

- filar 1 – zgodność z celami i priorytetami polityki UE oraz wkład w ich realizację;
- filar 2 – jakość i solidność projektu, a także oczekiwane i faktyczne wyniki jego realizacji;
- filar 3 – zgodny z zasadą dodatkowości finansowy i niefinansowy wkład EBI w projekt.

REM umożliwią usprawnienie sporządzanych *ex ante* ocen projektów oraz ułatwią EBI składanie sprawozdań nt. faktycznie osiągniętych wyników. Jednocześnie prowadzą one do uproszczenia wymogów sprawozdawczych obowiązujących klientów, gdyż w maksymalnie możliwym stopniu są one zharmonizowane z wskaźnikami dotyczącymi wyników stosowanymi przez inne międzynarodowe instytucje finansowe.

W 2011 r. oczekiwane wyniki oraz wpływ działań EBI z zakresu finansowania były nadal oceniane zgodnie z dwoma wcześniejszymi systemami pomiaru, a mianowicie według wartości dodanej (VA) w UE i krajach ubiegających się o członkostwo oraz zgodnie z ramami oceny skutków gospodarczych i społecznych (ESIAF) we wszystkich pozostałych regionach objętych upoważnieniem.

EBI dokonuje oceny *ex ante* na podstawie faktów i danych zebranych podczas fazy oceny projektu. Ramy umożliwiają pozyskanie cennych informacji i punktów odniesienia w całym okresie trwania projektu, w szczególności na potrzeby monitorowania i oceny *ex post*.

Tabela 5a: Ocena wartości dodanej operacji zatwierdzonych w 2011 r. w krajach ubiegających się o członkostwo (maksymalna liczba punktów = 200).

<i>Ocena skutków</i>	Filar 1	Filar 2	Filar 3	Średnia ocena	Zatwierdzone operacje
Upoważnienie	146	120	158	141	8
Instrument	139	141	155	145	23

Tabela 5b: Ocena wartości dodanej operacji zatwierdzonych w 2011 r. w krajach regionu Morza Śródziemnego, krajach wschodniego sąsiedztwa i w Rosji, Azji i Ameryce Łacińskiej oraz Republice Południowej Afryki.

<i>Ocena skutków</i>	Filar 1	Filar 2		Filar 3
		Pożyczki inwestycyjne	Pożyczki udzielone przy pomocy pośredników (MŚP)	
Wysoka	23 (72 %)	13 (41 %)	3 (9 %)	20 (63 %)
Średnia	9 (28 %)	11 (34 %)	4 (13 %)	11 (34 %)
Umiarkowana	0	1 (3 %)	0	1 (3 %)
Niska	0	0	0	0
Ogółem	32 (100 %)	25 (78 %)	7 (22 %)	32 (100 %)

W krajach ubiegających się o członkostwo, w przypadku filaru 1 i 2 można zaobserwować niewielkie różnice między operacjami objętymi gwarancją UE a operacjami prowadzonymi na własne ryzyko. W przypadku filaru 2 różnice te częściowo odzwierciedlają fakt, że operacje realizowane w ramach upoważnienia koncentrują się również na projektach obarczonych względnie wysoką niepewnością i względnie wysokim ryzykiem projektowym, w przypadku których gwarancja UE zapewnia największą wartość dodaną.

W pozostałych regionach objętych upoważnieniem dziewięć operacji finansowania we wszystkich trzech filarach uzyskało wysoką ocenę skutków; dotyczyły one w większości projektów związanych z działaniami w zakresie zmian klimatu w obszarach energii ze źródeł odnawialnych oraz alternatywnych źródeł energii.

4. WSPÓŁPRACA Z KOMISJĄ

Komisja i EBI prowadzili intensywną współpracę w ramach średniookresowego przeglądu upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich. Zwykła procedura ustawodawcza dotycząca przyjęcia decyzji została zakończona w październiku 2011 r. W nowej decyzji wezwano do jeszcze ściślejszej współpracy i synergii między Komisją i EBI, a także Europejską Służbą Działań Zewnętrznych (ESDZ).

Po przyjęciu decyzji, w listopadzie 2011 r. Komisja i EBI podpisali – zgodnie z odpowiednio art. 14 i art. 13 decyzji – nowe porozumienie gwarancyjne oraz nową umowę określającą zasady i procedury odzyskiwania należności, które zastąpiły dotychczas obowiązujące ustalenia, tak by uwzględnić odpowiednie zmiany wprowadzone w nowej decyzji. Komisja i EBI opracowały również wspólnie regionalne techniczne wytyczne operacyjne załączone do niniejszego sprawozdania.

Oczekuje się, że w 2012 r. obie instytucje dokonają aktualizacji protokołu ustaleń określającego warunki wzmocnionej współpracy celem uwzględnienia w nim współpracy z ESDZ oraz nowych elementów wprowadzonych do upoważnienia. Również współpraca na miejscu powinna zostać wzmocniona poprzez częstsze lokowanie biur EBI w budynkach delegatur UE. Jednocześnie trwają wspólne prace służące przygotowaniu wniosku dotyczącego kolejnego upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich obejmującego lata 2014-2020.

Zarówno w przypadku regionów objętych wschodnim, jak i południowym wymiarem europejskiej polityki sąsiedztwa EBI uczestniczył w przeglądzie europejskiej polityki sąsiedztwa. W trakcie 2011 r. doszło do zacieśnienia współpracy między EBI, ESDZ i Komisją, zwłaszcza w kontekście koordynowania odpowiedzi UE na arabską wiosnę oraz budowy partnerstwa na rzecz demokracji i wspólnego dobrobytu z południowym regionem Morza Śródziemnego. EBI brał również aktywny udział w pracach grup zadaniowych wysokiego szczebla powołanych przez Catherine Ashton, wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i wiceprzewodniczącą Komisji, celem dalszej poprawy koordynacji w niektórych krajach regionu, których pierwsze posiedzenie miło miejsce w Tunisie we wrześniu 2011 r. EBI wniósł również wkład w przemyslenia służące przygotowaniu „Programu działań na rzecz zmian” (komunikatu Komisji mającego na celu zwiększenie wpływu unijnej polityki rozwoju)⁴, zwłaszcza jeśli chodzi o wspieranie wzrostu gospodarczego zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz rozwój sektora prywatnego.

Prace w wymienionych wyżej obszarach będą kontynuowane w nadchodzących latach, przy czym EBI będzie wspierał Komisję i ESDZ w realizacji nowej europejskiej polityki sąsiedztwa oraz odpowiednich priorytetów programu działań na rzecz zmian. Kolejny punkt ciężkości współpracy stanowić będzie polityka w obszarze „rozszerzenie Unii”, gdzie jej celem będzie wspieranie przystąpienia Chorwacji do UE oraz dalszych reform w krajach

⁴ COM(2011) 637 final.

kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących na ich drodze do integracji z UE. Przy wsparciu Komisji EBI będzie dążyć do wznowienia działalności w Kosowie⁵. Przy tej okazji należy wspomnieć, że – zgodnie z art. 10 decyzji, który stanowi, iż „Kosowo jest reprezentowane przez Misję Tymczasowej Administracji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Kosowie lub przez administrację wyznaczoną w regionalnych technicznych wytycznych operacyjnych” – we wspomnianych wyżej wytycznych przewidziano, że administracją tą jest rząd Kosowa.

W dalszym ciągu będzie rozbudowywana współpraca w kwestiach sektorowych, w szczególności w obszarze działań związanych z przeciwdziałaniem zmianie klimatu oraz w ramach inicjatywy „Zrównoważona energia dla wszystkich”. W tym kontekście i zgodnie z art. 6 decyzji EBI, we współpracy z Komisją, opracuje do końca 2012 r. strategię określającą, w jaki sposób można stopniowo i stale zwiększać – w ramach jego upoważnienia dotyczącego udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich – odsetek projektów wspierających ograniczenie emisji CO₂ i z czasem zrezygnować z finansowania projektów utrudniających realizację unijnych celów dotyczących klimatu.

5. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI

W 2011 r. operacje finansowania zrealizowane wspólnie z innymi międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub europejskimi instytucjami dwustronnymi stanowiły 56 % całkowitej kwoty pożyczek EBI zatwierdzonych w ramach upoważnienia. Wprawdzie po okresie ciągłego wzrostu na przestrzeni poprzednich czterech lat (do poziomu 64 % w 2010 r.) ich odsetek uległ zmniejszeniu, jednak nadal wskazuje on na utrzymujący się wysoki udział operacji finansowania realizowanych przy współdziałaniu innych instytucji finansowych. Zestawienie operacji współfinansowania zatwierdzonych w 2011 r. w regionach objętych upoważnieniem znajduje się w DRSK.

W marcu 2011 r. podpisano nowy protokół ustaleń pomiędzy Komisją, grupą EBI i EBOR. Protokół ten zastępuje i konsoliduje wcześniejsze porozumienia obejmujące Europę Wschodnią, Zakaukazie, Rosję i Azję Centralną (z grudnia 2006 r.) oraz Turcję (ze stycznia 2009 r.). Nowy protokół ustaleń umożliwi intensyfikację współpracy strategicznej i operacyjnej. Nowy protokół ustaleń dotyczący współpracy poza UE zostanie zmieniony w 2012 r., tak aby uwzględnić rozszerzenie przez EBOR działalności w regionie Morza Śródziemnego.

Jeśli chodzi o trójstronne porozumienie o wzajemnym poleganiu na swoich procedurach i standardach zawarte przez EBI, AFD⁶ i KfW, w 2011 r. poczyniono znaczne postępy w realizacji dwuletniej fazy pilotażowej w regionie sąsiedztwa południowego i regionie AKP. Celem tej inicjatywy jest zwiększenie wspólnej skuteczności i wydajności tych trzech instytucji przez wzajemne uznawanie procedur i standardów stosowanych przez tę z nich, która obejmuje rolę głównego partnera przy współfinansowanych projektach, oraz wzajemne poleganie na tych procedurach i standardach. W roku 2012 punktem ciężkości stanowić będzie opracowanie wspólnych wytycznych operacyjnych.

⁵ Użycie tej nazwy nie ma wpływu na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/99 oraz opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości na temat ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

⁶ Agence Française de Développement.

Kontynuowano współpracę z grupą Banku Światowego, czego wyrazem było m.in. podpisanie dwustronnego porozumienia o współpracy między EBI a Międzynarodową Korporacją Finansową (International Finance Corporation) służącego ulepszeniu współpracy przy finansowaniu projektów służących rozwojowi sektora prywatnego w regionie sąsiedztwa południowego i regionie AKP. W kontekście inicjatywy partnerskiej z Deauville EBI podjął również współpracę z wielostronnymi bankami rozwoju, tak aby w odpowiedzi na arabską wiosnę wspierać trwałe wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu, zgodnie z apelem przywódców państw grupy G-8 przyjętym na ich szczycie w maju 2011 r. Ponadto EBI w dalszym ciągu brał udział w pracach różnych wyspecjalizowanych grup roboczych ustanawianych przez międzynarodowe instytucje finansowe celem wymiany sprawdzonych rozwiązań lub rozwiązania konkretnych problemów.

EBI odgrywa aktywną rolę w ramach regionalnych instrumentów łączących w sobie pożyczki i dotacje ustanowionych przez Komisję na przestrzeni ostatnich lat przy współudziale EBI, EBOR, Banku Rozwoju Rady Europy i innych europejskich dwustronnych instytucji finansowych⁷. EBI pełnił również istotną rolę w pracach grupy ekspertów powołanej przez Komisję celem oceny potrzeby stworzenia „unijnej platformy na rzecz współpracy i rozwoju”.

Komisja, we współpracy z EBI oraz innymi europejskimi wielostronnymi i dwustronnymi instytucjami finansowymi, rozpoczęła refleksję nad nowymi instrumentami finansowymi mającymi wspierać realizację polityki zewnętrznej UE w okresie obowiązywania kolejnych wieloletnich ram finansowych. Znaczny wzrost wykorzystania innowacyjnych instrumentów finansowych powinien pozwolić na częstsze łączenie unijnych dotacji z pożyczkami lub stosowanie ich w ramach instrumentów kapitałowych lub instrumentów podziału ryzyka, tak aby pozyskać dodatkowe środki – zwłaszcza od inwestorów z sektora prywatnego – na zaspokojenie potrzeb inwestycyjnych naszych krajów partnerskich. Wykorzystanie innowacyjnych instrumentów finansowych w polityce zewnętrznej powinno być wspierane w ramach przyszłej unijnej platformy na rzecz współpracy i rozwoju, w celu podnoszenia skuteczności i wydajności unijnego finansowania na rzecz państw trzecich.

⁷ Takich jak np. ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich, instrument inwestycyjny w ramach polityki sąsiedztwa, instrument inwestycyjny dla Azji Środkowej, instrument inwestycyjny dla Azji, czy też fundusz powierniczy UE na rzecz infrastruktury w Afryce).